

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

MUNKAFELÜGYELETI FŐOSZTÁLY

J E L E N T É S

a munkavédelmi hatóság 2014. évi ellenőrzési tapasztalatairól

Bevezetés

A munkavédelmi hatóság 2014. évi ellenőrző tevékenységét a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóságának (a továbbiakban: Igazgatóság) 2014. évi Ellenőrzési Irányelvei, Országos Hatósági Ellenőrzési Terve és a munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervek munkaterveiben meghatározottak figyelembe vételével végezte.

A munkavédelmi hatóság elkötelezett abban, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak, a munkavédelmi ellenőrzések hatékonyabbá váljanak.

A célkitűzéseknek megfelelően a munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére épült. A szakmai tevékenység tükrözte a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során megmutatkozott az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSEK

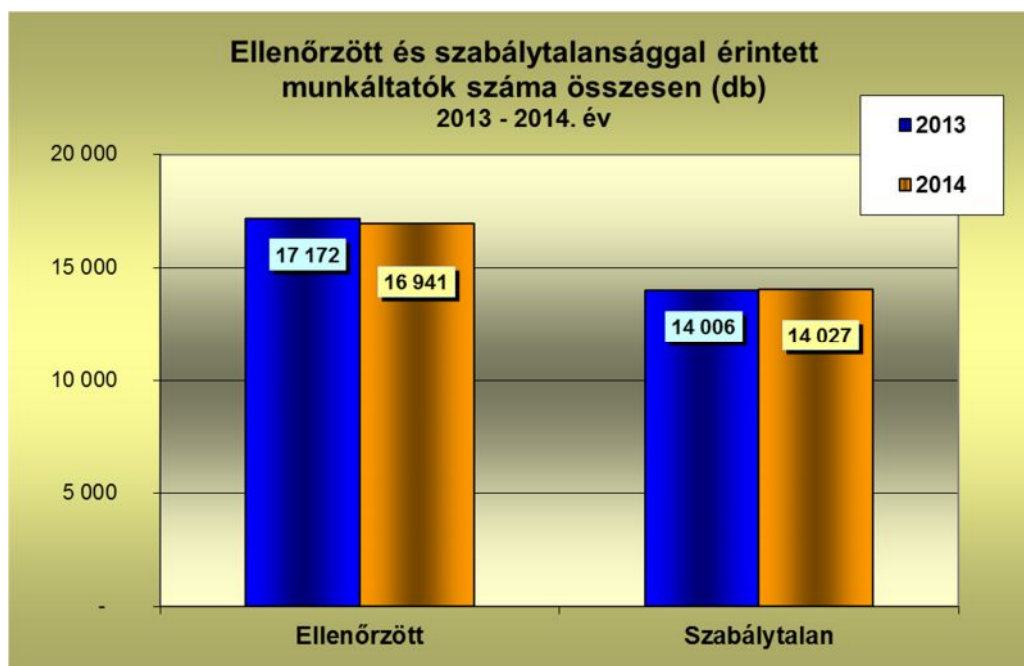
1.1. Ellenőrzött és szabálytalansággal érintett munkáltatók, illetve munkavállalók

2014. évben a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka 16 941 munkáltatóra terjedt ki, amelynek során a felügyelők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását.

Az ellenőrzött munkáltatók 82,8%-ánál tapasztaltak munkavédelmi szabálytalanságot, ez az arány kicsit magasabb a 2013-as év azonos időszakában tapasztalt 81,6%-ához képest.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkáltatók számát az *1. számú ábra* mutatja.

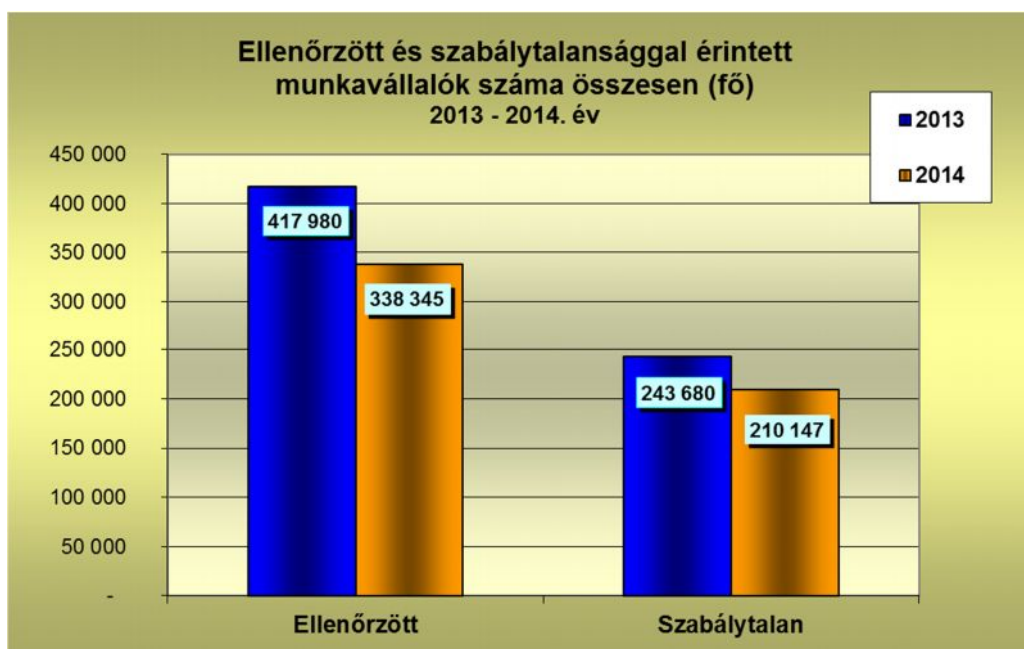
1. számú ábra

A munkavédelmi felügyelők az ellenőrzések során 338 345 munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 62,1%-ánál tapasztaltak. Ez az arány 3,8%-kal magasabb, mint az előző év azonos időszakában (58,3%).

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámot a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra

A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 32,2%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett, ez 67 682 főt jelent, mely 4,2%-kal kevesebb, mint a 2013. évi 36,4%-os súlyosan veszélyeztetett 88 667 főt érintő létszám.

1.2. Az ellenőrzések megoszlása

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar – ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb.

A kiemelt ágazatok ellenőrzéseinek számát és az összes ellenőrzéshez viszonyított arányát az 1. számú táblázat mutatja.

1. számú táblázat

Kiemelt ágazat	Ellenőrzések száma (db)
Mezőgazdaság	760
Feldolgozóipar (kivéve: gépipar)	2 880
Gépipar	1 430
Építőipar	5 250
Bányászat	14
Egészségügyi, szociális ellátás	950
Kiemelt ágazat összesen	11 284

Ellenőrzött munkáltatók száma összesen	16 941
---	---------------

Százalék (kiemelt ágazat / összesen ellenőrzött munkáltatók száma)	66,61
---	--------------

(Az Mvt. előírása alapján a bányászati ágazatra vonatkozóan a munkaegészségügyi követelmények ellenőrzése tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe. A bányászati ágazatot veszélyessége miatt kezeljük kiemelt ágazatként az ellenőrzések során.)

A munkavédelmi hatóság a 16 941 munkáltató ellenőrzése során 31 658 látogatást folytatott le.

A látogatások számát a látogatások leggyakoribb okai szerinti bontásban a 2. számú táblázat tartalmazza.

Látogatások leggyakoribb oka	Látogatások száma
Terv szerinti	15 048
Célvizsgálat	6 390
Terv szerinti, utóellenőrzéssel	3 375
Közérdekű bejelentés	2 546
Balesetvizsgálat	1 997
Előre nem tervezett	651
Előzetes értesítés alapján történt átfogó ellenőrzés	335
Foglalkozási megbetegedés (mérgezés) kivizsgálása	318
Panaszvizsgálat	282
Felkérésre végzett ellenőrzés	226
Egyéb	490

Látogatásra legtöbbször terv szerinti ellenőrzés alapján került sor (az összes látogatás 47,5%-a).

Célvizsgálatra az ellenőrzések 20,2%-ában került sor.

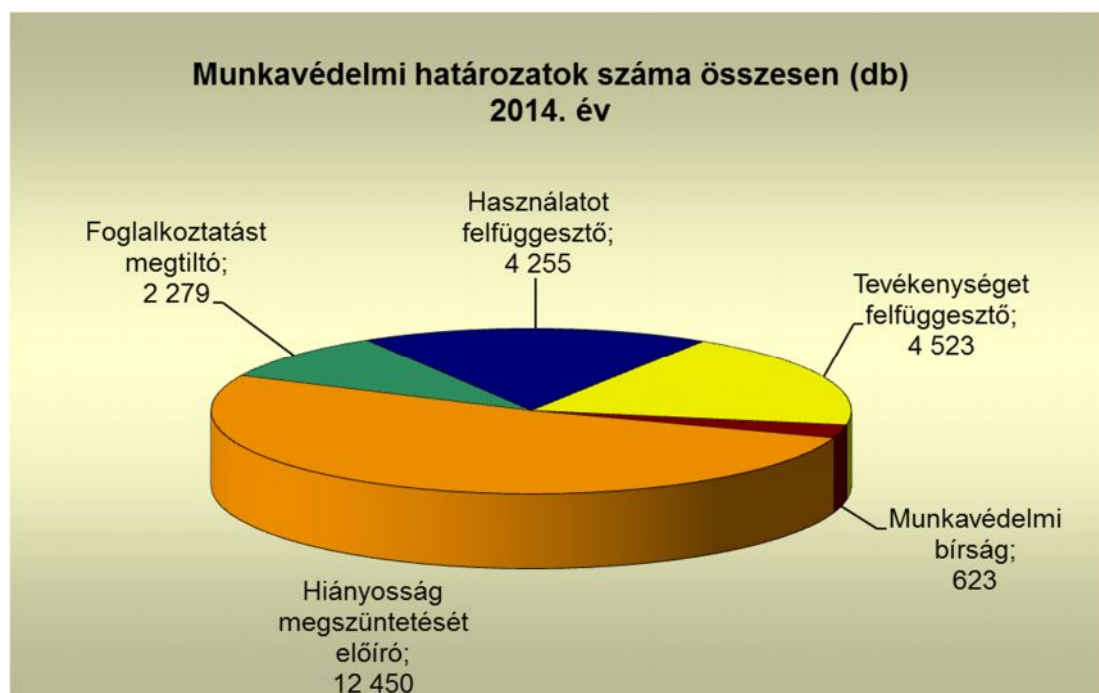
Utóellenőrzésekre a látogatások 10,7%-ában, míg a fővárosi és a megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervei munkavédelmi felügyelőségeire (a továbbiakban: munkavédelmi felügyelőségek) beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok, illetve a munkavállalók kérelme alapján balesetvizsgálatra az ellenőrzések 6,3%-ában került sor.

Az állampolgárok nagy számban tettek bejelentést, az egészséget és biztonságot veszélyeztető körülmények miatt. A felügyelők a közérdekű bejelentés miatti 2546 látogatásuk során 1719 közérdekű bejelentést, 282 panaszbejelentés miatti látogatás során 224 panaszt vizsgáltak ki. A látogatások 8,9 %-a irányult közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálására.

A munkavédelmi felügyelőségekre beérkező bejelentett, kivizsgálásra kötelezett súlyos munkabalesetek kivizsgálása részben megtörtént, illetve még nem fejeződött be.

AZ ELLENŐRZÉSEK SORÁN HOZOTT HATÁROZATOK

Az ellenőrzések eredményeként összesen 24 130 db munkavédelmi határozat került kiadmányozásra a 3. számú ábra szerinti megoszlásban.

A kiadmányozott határozatok közül az azonnali intézkedést foganatosító és a hiányosság megszüntetésre kötelező határozatok száma a meghatározó. Az azonnali intézkedést foganatosító 11 057 db határozat és a hiányosság megszüntetését előíró 12 450 db határozat mellett 623 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására.

Az érdemi munkavédelmi határozatok 3,3%-a vont maga után valamilyen pénzügyi jellegű szankciót (munkavédelmi, illetve eljárási bírság).

A 21 430 db közigazgatási határozatban összesen 85 216 intézkedést hoztak a felügyelők. E határozatokban foglalt intézkedések közül 24 272 munkabiztonsági jellegű, 11 808 intézkedés munkaegészségügyi és 49 136 intézkedés munkavédelmi* tárgyú volt.

Az összes intézkedésen belül a munkaegészségügyi intézkedések aránya 13,8%-ot, a munkabiztonsági intézkedések aránya 28,5%-ot tett ki, míg a legmagasabb arányt a munkavédelmi intézkedések képviselték 57,7%-kal.

A munkavédelmi felügyelők ellenőrző munkájában érvényesült a munkavédelem komplex szemlélete.

(*munkavédelmi intézkedés: olyan intézkedések köre, amelyek mind a két szakterületet (munkabiztonság és munkaegészségügy) egyaránt érintik. pl. kockázatértékelés, egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések, stb.)

2. KIEMELT SZAKMAI CÉLOK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ TAPASZTALATOK

A közigazgatási határozatokban foglalt intézkedések szakmai tartalma szerint a leggyakoribb intézkedéseket a 3. számú táblázatban nagyságrendi sorrendben bemutatott munkáltatói mulasztások miatt kellett meghozni.

3. számú táblázat

Leggyakrabban előforduló mulasztások megnevezése	Intézkedések száma
Botlás- elesés és elcsúszás veszély	6 098
Munkavédelmi ismeretek hiánya	6 020
Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése	4 081
Létesítmények érintésvédelme	3 245
Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése	3 232
Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya	3 140
Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése	2 948
Villamos hosszabbítók, tápkábelek hiányosságai (szerelvények, szigetelés, elhelyezés)	2 695
Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya	2 578
Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése	2 460
Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb..)	2 261
Be- és leesési veszély	2 256
Elhelyezés, telepítés, rögzítés	2 041
Figyelmeztető-, és funkció jelölések hiánya	1 902
Porokkal (totális, respirábilis) kapcsolatos szabályok megszegése	1 763

A legtöbb intézkedést a „Botlás- elesés és elcsúszás veszély” miatt hozták a felügyelők (az összes intézkedés 7,2%-a). A 2014. évben az európai Munkafelügyeleti Vezetők Bizottsága (SLIC) kampányt indított a megcsúszások és megbotlások miatt bekövetkezett munkabalesetek számának mérséklése céljából. Az intézkedések magas száma mutatja, hogy ennek a veszélyforrásnak a felderítése és visszaszorítása hazánkban is indokolt.

A második legtöbb intézkedést a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” miatt hozták a felügyelők, amely az összes intézkedés 7,1%-a, ami azt jelentheti, hogy a munkáltatók nem fordítanak kellő figyelmet a munkavédelmi ismeretek átadására.

A „Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése” tárgyú intézkedéssel érintett hiányosságok miatt a felügyelők az összes intézkedés 4,8%-át hozták.

A negyedik és nyolcadik legtöbb intézkedést a villamosbiztonsági hiányosságok miatt hozták a felügyelők, ami összesen a harmadik legtöbb intézkedést és arányt képviseli, az összes intézkedés 3,8 és 3,2%-át.

Az „Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése” tárgyban intézkedtek a legtöbbet a felügyelők, ami az összes

intézkedés 3,8%-át teszi ki. Ez az intézkedési arány azt jelenti, hogy az elsősegélynyújtással kapcsolatos követelményeket a munkáltatók nem ismerik teljes körűen.

Az „Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya” miatt a hatodik legtöbb intézkedést hozták a felügyelők (az összes intézkedés 3,7%-a), amiből arra lehet következtetni, hogy a munkáltatók egyáltalán nem, vagy nem teljes körűen határozzák meg a munkavállalók számára szükséges egyéni védőeszközöket.

Továbbra is magas a munkaköri „Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése” miatt hozott intézkedések száma. (Hetedik legtöbb intézkedés, az összes intézkedés 3,5%-a.)

A kilencedik legtöbb intézkedést a „Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya” miatt hozták a felügyelők. (Az összes munkavédelmi intézkedés 3%-a.)

Az „Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése” miatt a felügyelők a tizedik legtöbb intézkedést tették, ami az összes intézkedés 2,9%-a.

2.1. Kiemelt intézkedések

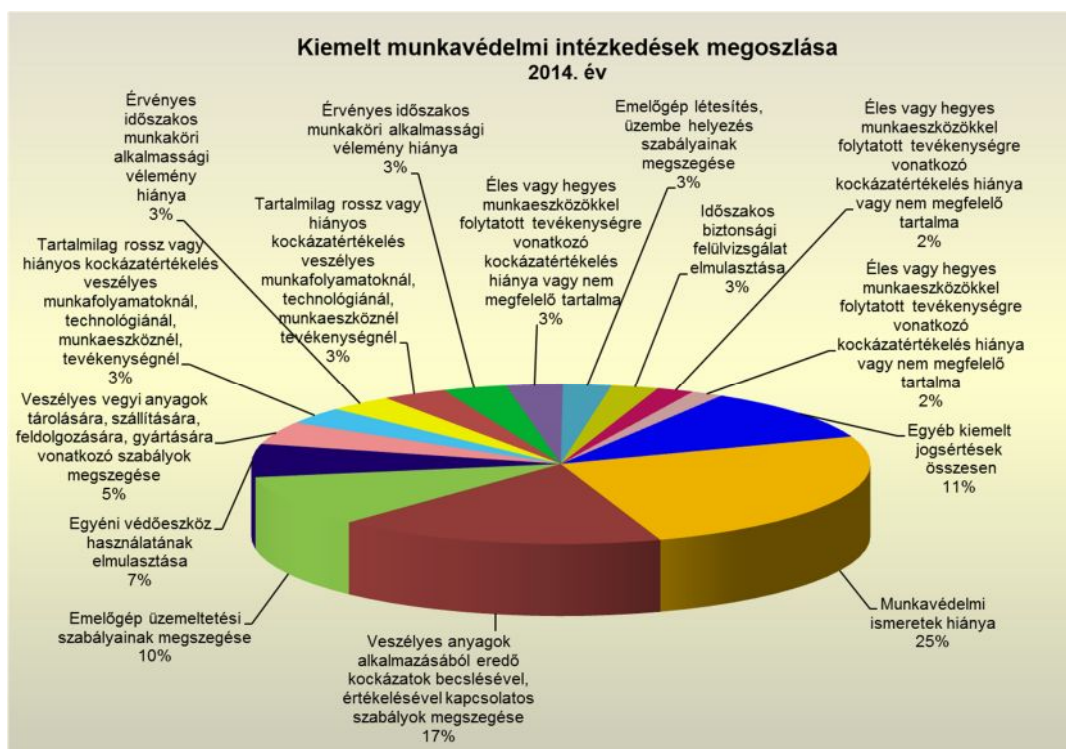
A kiemelt érdemi intézkedések az érdemi intézkedéseken belül a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét leginkább veszélyeztető munkáltatói szabályszegésekre utalnak.

A tárgyidőszakban a kiemelt érdemi munkavédelmi intézkedések száma 23 747, a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések száma 10 392, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések száma pedig 2 560 volt. A kiemelt intézkedések az összes intézkedés 43,1%-át teszik ki.

2.1.1. Kiemelt munkavédelmi intézkedések

A 49 136 munkavédelmi intézkedés közül a kiemelt munkavédelmi intézkedések száma 23 747, ami az összes intézkedés 27,9%-a.

A kiemelt munkavédelmi intézkedések megoszlását a 4. számú ábra mutatja.

Az első két kiemelt munkavédelmi intézkedést a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” (25,4%) és a „Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése” (17,2%) miatt hozták meg a felügyelők. Ez a két intézkedés a leggyakrabban előforduló mulasztások között szerepel.

A harmadik legtöbb intézkedést az „Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése” miatt hozták a felügyelők (10,4%). A számadat azt is bizonyítja, hogy a 2013. év harmadik negyedévében lefolytatott emelőgépekkel is kapcsolatos országos célvizsgálat során feltárt hiányosságok még továbbra is előfordulnak, ezért indokolt ezután is fokozott figyelemmel követni az emelőgépek használatát.

Továbbra is gondot jelent az egyéni védőeszközök használatának elmulasztása. Az erre irányuló intézkedések a kiemelt munkavédelmi intézkedések 6,7%-át jelentették. Ez az arány azt is jelenti, hogy a munkáltatók és a munkavállalók munkavédelmi szemléletében és felelősségérzetében is változásra van szükség. .

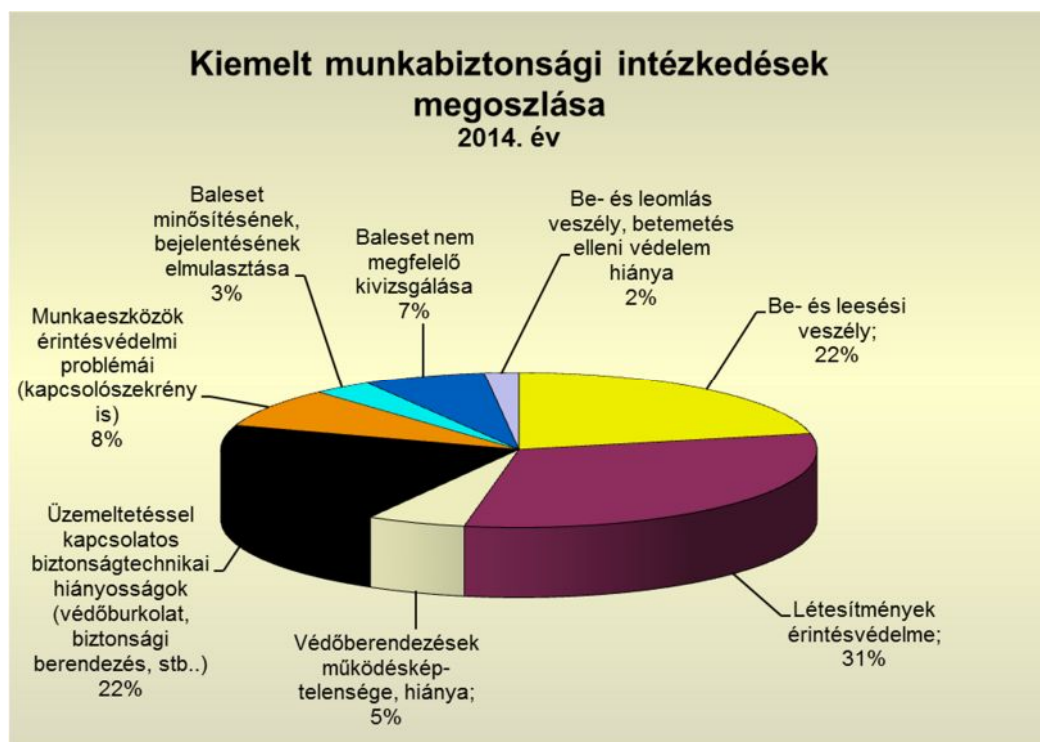
2.1.2. Kiemelt munkabiztonsági intézkedések

A 24 272 munkabiztonsági intézkedés közül a kiemelt munkabiztonsági intézkedések száma 10 392, ami az összes intézkedés 12,2%-a.

A 2014. év során a kiemelt munkabiztonsági intézkedések közül leggyakrabban a létesítmények érintésvédelme (31,2%), az üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (21,8%), be-és leesés veszély (21,7%), valamint a munkaeszközök érintésvédelmi problémái (8,2%) miatt kellett a felügyelőknek intézkedni.

Ezek az intézkedések adják a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések 82,9%-át.

A kiemelt munkabiztonsági intézkedések megoszlását az 5. számú ábra mutatja.

2.1.3. Kiemelt munkaegészségügyi intézkedések

A 11 808 munkaegészségügyi intézkedés közül a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések száma 2 560, ami az összes intézkedés 3,0%-a.

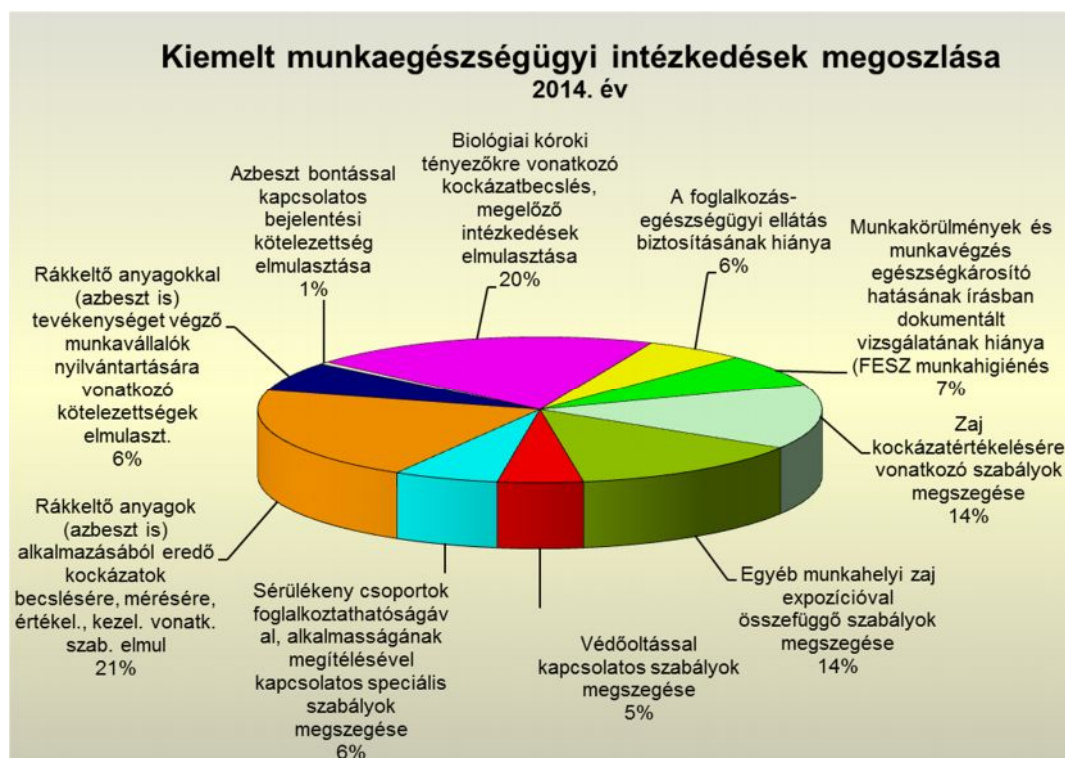
A munkaegészségügyi területen a munkahelyi zajjal, és a zajjal kapcsolatos kockázatértékeléssel kapcsolatos hiányosságok miatt kellett a felügyelőknek a legtöbb intézkedést hozniuk (28%).

A „Rákkeltő anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésére, mérésére, értékelésére, kezelésére vonatkozó szabályok elmulasztása” miatt az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés 27%-ában intézkedtek a felügyelők. Ezen magas intézkedési arány arra utal, hogy az ellenőrzött munkáltatók nincsenek tisztában a rákkeltő anyagokkal folytatott tevékenység során betartandó szabályokkal.

A zajjal és a rákkeltő anyagokkal kapcsolatos intézkedések adják a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 55%-át.

A kiemelt védelemre szoruló munkavállalói csoportok (fiatalkorúak, terhes, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősödők, megváltozott munkaképességűek, fogyatékossgal élők) foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során 154 intézkedést hoztak a felügyelők, ami az összes kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedés 6%-a.

A kiemelt munkaegészségügyi intézkedések megoszlását a 6. számú ábra mutatja.

A biológiai kóroki tényezők expozíciójából származó kockázatok megelőzése, csökkentése érdekében hozott felügyelői intézkedés a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések 20 %-t teszi ki. A megelőzést szolgáló védőoltás hiánya okán is szükséges volt a felügyelőknek eljárni, az intézkedések 5 %-a ezt mutatja.

A felügyelők még mindig találkoznak olyan munkáltatóval, aki a munkavállalói részére a foglalkozás-egészségügyi ellátást nem biztosítja, mivel a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 6 %-a foglalkozás-egészségügyi ellátásra vonatkozó kötelezésekre irányul.

A 2014. évben a szankcionálás során 623 esetben munkavédelmi, 185 esetben eljárási bírságot alkalmaztak a felügyelők (7. számú ábra), 156 058 435 Ft és 10 993 000 Ft összegben. (8. számú ábra).

7. számú ábra

8. számú ábra

A munkavédelmi felügyelőségek munkavédelmi bírság alkalmazási gyakorlata megfelelt a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó törvényi előírásnak. A munkavédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos Kormányrendelet alkalmazása az egységes gyakorlat kialakítását nagyban elősegítette.

A felügyelőségek a 2014. év során saját kezdeményezésű nyílt napot 20 esetben szerveztek. Közös szervezésben 213 alkalommal, közös szakmai fórumon pedig 28 esetben vettek részt.

3. SÚLYOS JOGSÉRTÉSEK

2014. évben a súlyos jogsértések között továbbra is jellemző a magasban végzett munkáknál a megfelelő leesés elleni kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya, a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása.

Közműépítési földmunkáknál sok esetben elmarad a dúcolás, miközben a közúti járműforgalom közvetlenül a munkagödör mellett halad, megnövelve ezzel a föld beomlásának veszélyét.

Villamos berendezések esetében a közvetlen illetve közvetett érintés elleni védelemmel kapcsolatos hiányosság a leggyakoribb veszélyeztetés. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása rendszeresen ismétlődő probléma.

A feldolgozó ipar, gépipar, illetve a mezőgazdaság területén használt gépek, berendezések esetében továbbra is gyakran fordulnak elő súlyos balesetek a veszélyes tér lehatárolására szolgáló védőburkolatok, biztonsági berendezések hiánya, illetve azok használatának kiiktatása, elmulasztása miatt.

A gépkezelői jogosultság hiányában (nem megfelelő képesítés miatt) történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel, (emelőgépek, targoncák jogosulatlan használata).

A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között vezető helyet foglal el az előzetes, illetve az időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatokra vonatkozó követelmények betartásának elmulasztása; egyéni védőeszköz biztosításának hiányában veszélyes anyagokkal/keverékekkel történő munkavégzés; a munkaegészségügyi mérések elmulasztása, és felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban egyéni hallásvédő eszköz biztosítása, használata nélkül történő munkavégzés.

A vizsgált időszakra jellemző ellenőrzési tapasztalatok alapján a munkavállalók életének, testi épségének, egészségének súlyos veszélyeztetése az *1. számú melléklet* negatív példák című pontjaiban ismertetett cselekményekkel valósult meg.

4. UTÓELLENŐRZÉSEK

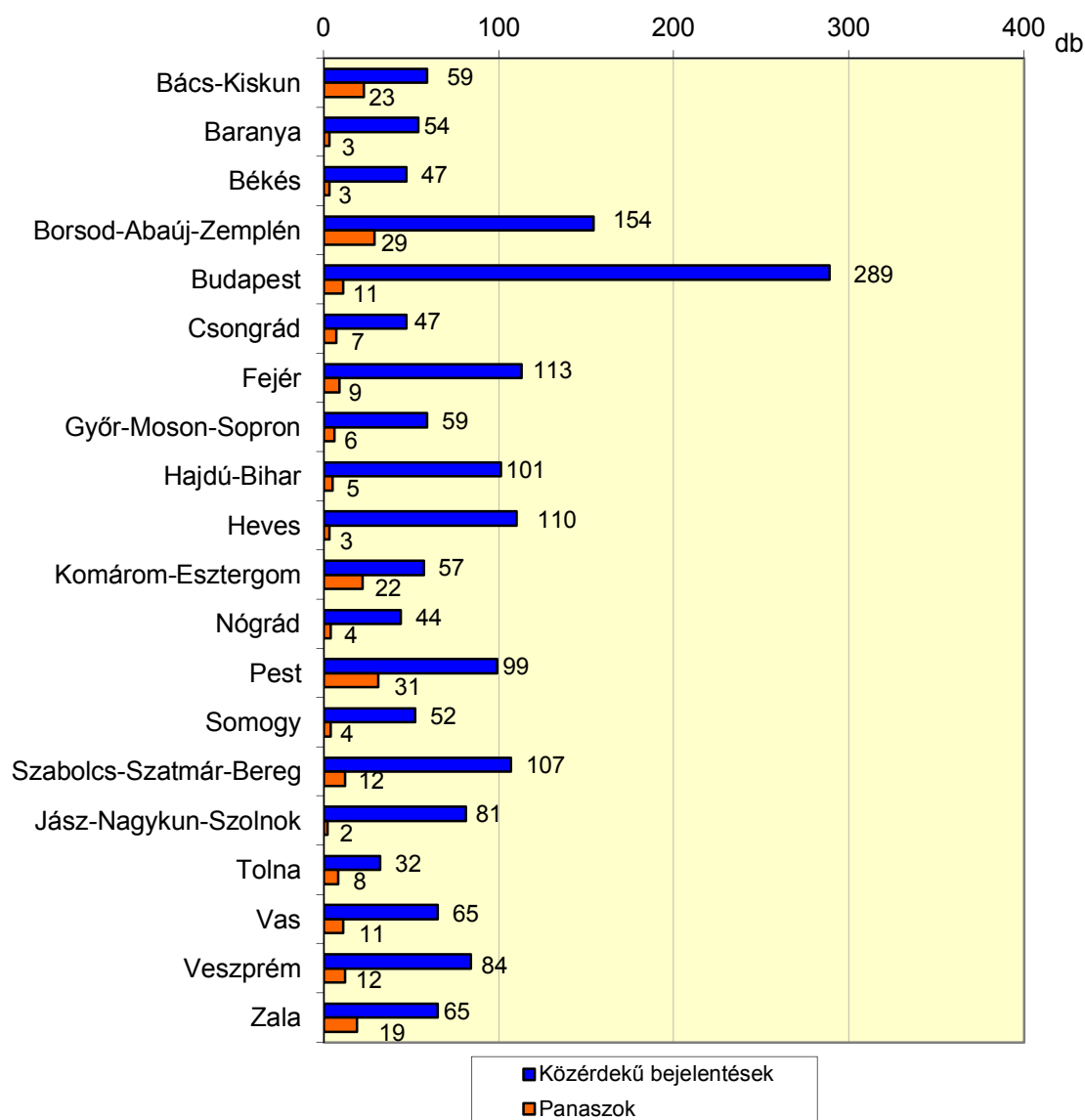
A munkavédelmi felügyelői intézkedések hatékonyságának egyik mutatója, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a döntéseiket. 2014-ben a felügyelők összesen 2 352 db utóellenőrzést végeztek, ami az ellenőrzött munkáltatók 13,9%-át érintette. Az utóellenőrzések tapasztalata szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket 163 esetben nem hajtották végre, ami 134 munkáltatót érintett. Ez a munkáltatók 5,7 %-ban jelentette a hatósági intézkedések végrehajtásának elmulasztását.

Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok összege 2014. évben 10 526 000 Ft volt.

5. PANASZOK, KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK VIZSGÁLATA

A fővárosi és a megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervei munkavédelmi felügyelőségeinek (a továbbiakban: munkavédelmi felügyelőségek) jelentései alapján 2014. évben beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok számát, megoszlását a *9. számú ábra* mutatja.

2014. évben a munkavédelmi felügyelőségekhez beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok megoszlása megyénként

A munkavédelmi felügyelőségekhez 2014. évben országosan **összesen 1719 db közérdekű bejelentés és 224 db panasz** érkezett.

5.1. A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása

A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti százalékos megoszlását a *10. számú ábra* mutatja.

Az „egyéb munkavédelmi jogsértés” számadatait figyelembe nem véve a legtöbb **közérdekű bejelentés** (903 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános

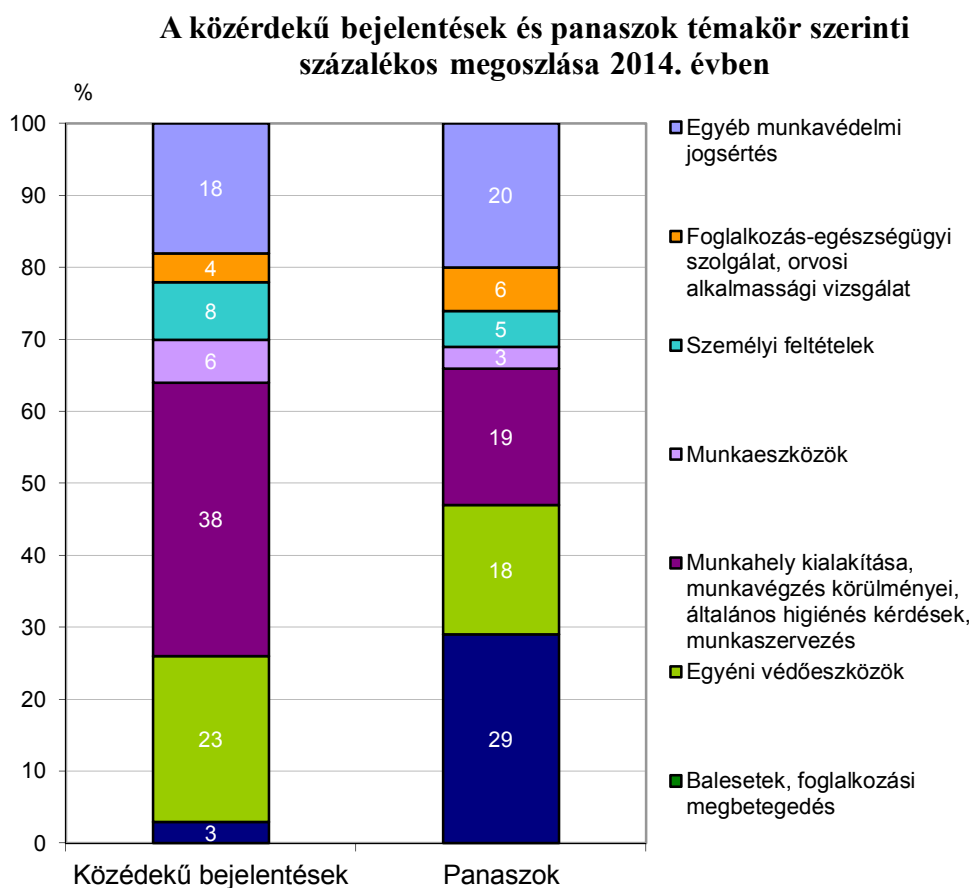
higiénés, valamint munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (538 db) és a személyi feltételekkel (175 db) kapcsolatos bejelentések.

A beérkezett **panaszok** tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben (77 db), azután a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés témakörben (49 db), és az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos témakörben (47 db) érkezett.

A 10. számú ábrán látható, hogy a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben sokkal több panasz érkezett, mint közérdekű bejelentés.

Ennek oka, hogy leggyakrabban a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló élt panasszal, mert a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását, továbbá a foglalkozási megbetegedés ill. fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte.

10. számú ábra

5.2. A bejelentésekkel érintett jellemző gazdasági ágazatok

A munkavédelmi felügyelőségek jelentései alapján megállapítható volt, hogy a beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok a gazdaság legkülönbözőbb ágazatait érintették. A 2014. évben – az előző évhez hasonlóan – a bejelentések többsége az építőipari, a feldolgozóipari, és a kereskedelmi tevékenységhez kapcsolódott.

Kisebbszámú, de érkeztek bejelentések, pl. a szolgáltatással, a mezőgazdasággal, a szállítással, a gépjárműgyártással, a járműgyártással, valamint az ágazati jellemzőktől függetlenül a foglalkoztatás módja szerint a közmunka programban résztvevőkkel kapcsolatban is.

5.3. A közérdekű bejelentések és panaszok közlésének módja

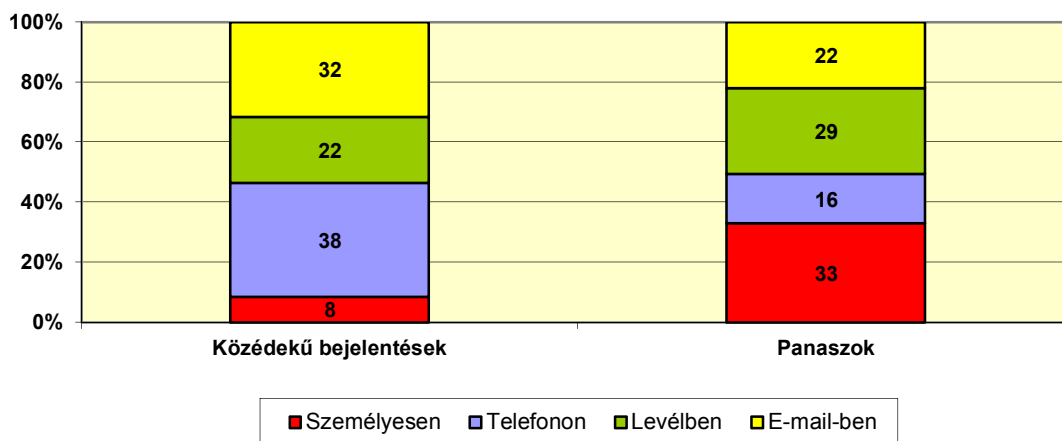
Az előző évhez hasonlóan a közérdekű bejelentéseket leggyakrabban telefonon (38 %) vagy elektronikus levélben (32 %), illetve levélben (22 %), ritkábban személyesen (8 %) tették meg.

A panaszokat leginkább személyesen (33 %) vagy levélben (29 %), ritkábban elektronikus levélben (22 %), illetve telefonon (16 %) közölték.

A közérdekű bejelentések, panaszok közlésmódjának százalékos megoszlását a 11. számú ábra mutatja.

11. számú ábra

A közérdekű bejelentések és a panaszok közlésének módja szerinti százalékos megoszlása 2014. évben

5.4. A bejelentő személye

A vizsgált időszakban továbbra is jellemző volt, hogy a közérdekű bejelentéseket, panaszokat magánszemélyek nyújtották be (87,7 %). Áttétellel érkeztek bejelentések a munkavédelmi felügyelőségekre a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóságának Munkavédelmi Főosztályától (2,9 %), a kormányhivataloktól (2,8 %), a társhatóságoktól (6,2 %), és az önkormányzatoktól (0,2 %), valamint az Alapvető Jogok Biztosától (0,2 %).

A jelentési időszakban beküldött összesen 1943 db bejelentésből jelentős számú, 649 db (33,4 %) névtelen volt. 2013. évben a bejelentések 43,8 %-át tették meg névtelenül.

A névtelen bejelentések kivizsgálásától továbbra sem lehetett eltekinteni, mert nagy számban megalapozottak voltak és valós munkavédelmi problémákat vetettek fel.

5.5. A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok

A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok jellemzése, különösen a bejelentések megalapozottsága vagy annak hiánya, illetve a bejelentés eredménytelen kivizsgálásának okai alapján:

5.5.1. Megalapozottság, irányultság

A közérdekű bejelentések és panaszok megalapozottságát vizsgálva elmondható, hogy a megkeresések általában csak részben voltak megalapozottak. Kevésbé volt jellemző a teljes mértékben megalapozott bejelentés, illetve a teljesen megalapozatlan.

Az ellenőrzések során számos esetben találtak a felügyelők más, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi szabálytalanságot, hiányosságot is, melyre intézkedést tettek.

A megalapozatlan bejelentések háttérében általában valamilyen egyéni munkavállalói sérelem állt.

A panaszok egy része munkaügyi szabálytalanságokat is tartalmazott. Ezekben az esetekben a munkaügyi felügyelőkkel közös vizsgálat keretében történt a helyzet feltárása és mindkét szakterület intézkedést tett a szabálytalanságok megszüntetésére.

5.5.2. Az eredménytelen kivizsgálások okai

A bejelentett esetekben az eredménytelen kivizsgálások okai általában a következők voltak:

- hatáskör hiánya (pl. nem volt szervezett munkavégzés);
- a névtelen bejelentésekben gyakran nem nevezték meg a munkáltatót, illetve a munkavégzés helyét;
- a bejelentett építési munkaterületen nem volt munkavégzés, továbbá a munkáltató nem volt beazonosítható;
- a közérdekű bejelentő a közigazgatási hatósági eljárás során a bejelentését visszavonta;
- a közigazgatási hatósági eljárás alatt a munkáltató a szükséges intézkedéseket megtette, így a további intézkedés oka fogyottá vált.

5.5.3. Intézkedések

A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2014. évben összesen 2201 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

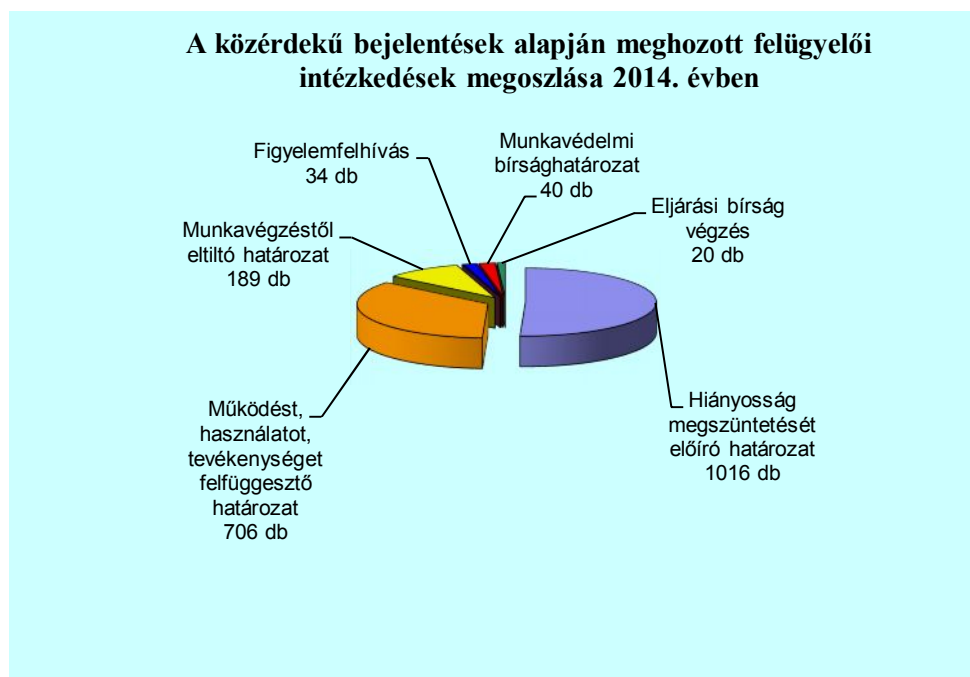
A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult vizsgálatokban kiadmányozott határozatok közül a hiányosságok megszüntetésére kötelező és az azonnali intézkedést foganatosító határozatok száma volt a meghatározó.

Az azonnali intézkedést foganatosító 961 db határozathoz és a hiányosság megszüntetését előíró 1139 db határozathoz képest mindössze 42 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására.

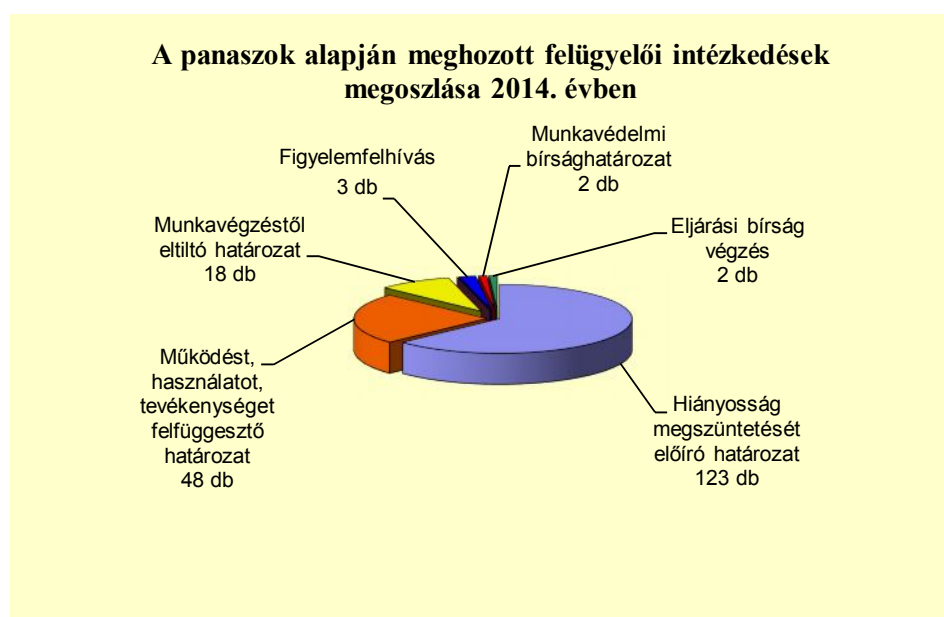
Az érdemi munkavédelmi határozatoknak mindösszesen csak a 2,9 %-a volt a pénzbírságot (eljárási-, illetve munkavédelmi bírság) kiszabó.

A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott felügyelői intézkedések megoszlását a 12. és a 13. számú ábra mutatja.

12. számú ábra

13. számú ábra

A 2014. évben a közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult munkavédelmi eljárások során összesen 10 764 300 Ft munkavédelmi bírságot róttak ki a munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervek igazgatói. 2013. évben 10 724 220 Ft munkavédelmi bírság került kiszabásra.

A 2014. évben összesen 1 915 000 Ft eljárási bírság került kiszabásra, míg 2013. évben összesen 652 000 Ft eljárási bírságot szabtak ki a munkavédelmi felügyelők.

6. FŐMUNKAIDÓN KÍVÜL VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

A 2014. év során főmunkaidőn kívül 332 munkáltatónál végeztek a munkavédelmi felügyelőségek ellenőrzéseket. Ezeknek az ellenőrzéseknek a döntő többsége munkabaleset kivizsgálása érdekében történt, más esetben társhatóság felkérésére tartottak ilyen ellenőrzéseket.

7. MUNKABALESETEK, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEK, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓS ESETEK

a) Munkabalesetek

Az Mvt. 64. § (5) bekezdése, valamint az Mvt. végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 7. § (1) bekezdés szerint a munkáltató a súlyos munkabalesetet köteles azonnal bejelenteni a baleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi felügyelőségnek.

A felügyelőségre történő bejelentés a munkáltatók kötelezettsége, melynek az esetek többségében eleget is tettek, előfordult azonban, hogy – főként fekete foglalkoztatás esetén – a bejelentés a rendőrség részéről érkezett.

Az előző évekről áthúzódó feldolgozás alatt álló súlyos munkabalesetek száma az év végére jelentősen csökkent, 34 db. Ezek közül 14 halálos, 11 életveszélyes, 6 súlyos csonkolásos valamint 3 egyéb súlyos sérülés volt.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően 2014. évben 193 – közúti baleseti eseményeket is tartalmazó – súlyos munkabaleseti eseményt jelentettek a területileg illetékes munkavédelmi felügyelőségekre, a bejelentett esetekből azonban 16 esetben törlést kezdeményeztek.

A 177 bejelentett súlyos munkabaleset közül 84 halálos, 49 életveszélyes, 31 súlyos csonkolásos, valamint 13 egyéb súlyos baleseti esemény volt. A munkabalesetek nagy részében még folyamatban van közigazgatási eljárás, sok esetben még nem készült el a munkabaleseti jegyzőkönyv, így a bejelentett és a később feldolgozott munkabaleseti adatok a vizsgálatok eredményétől függően eltérhetnek.

A tárgyidőszakban bejelentett súlyos munkabaleseti események közül a legjellemzőbb baleseti okokat a *4. számú táblázat* tartalmazza:

Baleset típusa	Baleseti bejelentések száma	Törlés kezdeményezése	Töröltek nélkül	A bejelentett baleseti események megoszlása a baleset súlyossága szerint				
				Halálos	Életveszélyes	Súlyos csonkolásos	Maradandó károsodás	Szemsérülés
Állat támadása	1	0	1	1	0	0	0	0
Áramütés	12	1	11	9	2	0	0	0
Betemetés	4	1	3	2	1	0	0	0
Borulás	1	0	1	1	0	0	0	0
Csonkolás	27	1	26	0	0	26	0	0
Elesés	4	2	2	0	1	0	1	0
Égés	4	0	4	1	2	1	0	0
Fulladás	4	0	4	2	2	0	0	0
Gázolás	11	0	11	5	5	1	0	0
Ismeretlen	5	1	4	2	2	0	0	0
Közúti	39	3	36	23	9	2	2	0
Leesés	43	6	37	16	16	0	5	0
Lövés	1	0	1	0	1	0	0	0
Mérgezés	4	0	4	3	1	0	0	0
Összenyomás	5	0	5	4	1	0	0	0
Ráesés	15	1	14	11	3	0	0	0
Robbanás	2	0	2	2	0	0	0	0
Roncsolás	1	0	1	0	0	0	1	0
Szemsérülés	3	0	3	0	0	0	0	3
Ütés	3	0	3	0	2	0	0	1
Vágás	4	0	4	2	1	1	0	0
Összesen	193	16	177	84	49	31	9	4

b) Foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek

A 2014. évben a munkavédelmi hatósághoz 402 foglalkozási megbetegedés gyanút és 61 fokozott expozíciós esetet jelentettek be. A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a felügyelőségek továbbították a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából.

A 2012. évben bejelentett 217, és 2013. évben bejelentett 238 foglalkozási betegség gyanúhoz képest idén a bejelentési száma jelentős emelkedést mutat (közel megduplázódott), ami a bejelentési fegyelem javulásának és a Jász-Nagykun-Szolnok megyei tömeges megbetegedéseknek is tulajdonítható.

Az előző év azonos időszakához hasonlítva továbbra is a kémiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések gyanúja (43%) fordult elő leggyakrabban, ezt követték a biológiai

(38%) kóroki tényezők (5. számú táblázat). Az előző évek hasonló időszakához képest most először előzte meg a fizikai (7%) kóroki tényezők által bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanús esetek számát a nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (12%) által bejelentett esetek száma.

5. számú táblázat

Bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúját feltételező esetek alakulása kóroki tényezők szerint					
2014. január 1. - december 31.					
	Kémiai kóroki tényezők (fő)	Fizikai kóroki tényezők (fő)	Biológiai kóroki tényezők (fő)	Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (fő)	összes bejelentett eset
Budapest	17	2	5	6	30
Baranya	95	20	12	6	133
Bács-Kiskun		1	15	7	23
Békés			1		1
Borsod-A.-Z.	1	1	15	1	18
Csongrád	2		22	2	26
Fejér	3		3	4	10
Győr-M.-S.	1			4	5
Hajdú-Bihar	1		5		6
Heves	3	1	4	6	14
Komárom-E.	9		2	4	15
Nógrád		1	1	1	3
Pest	8	1		1	10
Somogy			1	1	2
Szabolcs-SZ.-B.			10	2	12
Jász-N.-SZ.	31	1	44	2	78
Tolna				1	1
Vas					
Veszprém	2		12		14
Zala		1			1
Összesen	173	29	152	48	402

Az ágazati bontásban megadott adatokból kitűnik, hogy a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanús eset - az összes bejelentett eset 28%-a - a bányászat területéről érkezett (kizárólag Baranya megyéből), mely döntően az egykori bányászok évtizedekkel előző expozíciójából adódó, de most kialakult, vagy diagnosztizált megbetegedések bejelentésének magas számából adódik.

A korábbi évek azonos időszakával ellentétben a mező- és erdőgazdaságból érkezett bejelentések száma szorosan felzárkózott a korábbi években is jelentős számú feldolgozóipar

területéről érkezett bejelentések számához (az összes bejelentés 19%-a érkezett a mezőgazdaságból, mely a Jász-Nagykun-Szolnok megyéből jelentett tömeges leptospira és fitofotodermatitisz esetekből adódott).

A humán-egészségügyi és szociális ellátásból a bejelentések 17%-a érkezett, az egyéb ágazatokból 14%.

Évek óta elenyésző számú bejelentés érkezik az építőipar, a szállítás, és a kereskedelem területéről.

Az összes bejelentett fokozott expozíciós eset döntően (90%-ban) a feldolgozóiparból érkezett. A feldolgozóipar évek óta vezeti a fokozott expozíciós esetek bejelentési statisztikáját.

A fokozott expozíciós esetek 75%-át vegyi anyag - 16 esetet ólom (szervetlen), 14 dolgozót króm, 7 főt nikkel, 3-3 esetet toluol és xilol, 1 dolgozót fluorid és 2 főt benzol miatt jelentettek fokozott expozícióval - 25%-át zaj okozta (6. számú táblázat).

6. számú táblázat

Bejelentett fokozott expozíciós esetek alakulása kóroki tényezők szerint									
2014. január 1. - december 31.									
	Zaj (fő)	Fluorid (fő)	Benzol (fő)	Króm (fő)	Nikkel (fő)	Ólom (szervetlen) (fő)	Toluol (fő)	Xilol (fő)	összes bejelentett eset
Budapest	1								1
Baranya				14	4				18
Bács-Kiskun			1		2				3
Békés									
Borsod-A.-Z.	1						3		4
Csongrád									
Fejér		1							1
Győr-M.-S.	1				1				2
Hajdú-Bihar	1								1
Heves	7					7		3	17
Komárom-E.	2								2
Nógrád									
Pest			1			8			9
Somogy									
Szabolcs-SZ.- B.									
Jász-N.-SZ.						1			1
Tolna	1								1
Vas									
Veszprém									
Zala	1								1
Összesen	15	1	2	14	7	16	3	3	61

A bejelentett fokozott expozíciós esetek száma évek óta folyamatosan csökken, 2012. évben 93 esetet jelentettek, a 2013. évben 66-ot, a mostani jelentési időszakban 61 bejelentés történt.

8. TANÁCSADÁS TAPASZTALATAI, JELLEMZŐ TÉMAKÖREI

A Megyei és Fővárosi Kormányhivatalok Munkavédelmi Felügyelőségein 2014. évben összesen 2215 esetben történt információnyújtás. A tájékoztatásokra változatlanul legtöbbször telefonon került sor.

A tanácsadások megyei eloszlását tartalmazza a 7. számú táblázat.

7. számú táblázat

Megyei Munkavédelmi Felügyelőségek	Tanácsadások száma (db)	Kérdések száma (db)	Tanácsadás módja (db)		
			Telefon	Levél/e-mail	Személyes
Bács-Kiskun	145	247	129	3	13
Baranya	148	497	21	11	116
Békés	245	1010	87	11	147
Borsod-Abaúj-Zemplén	102	340	78	6	18
Csongrád	22	33	2	8	12
Fejér	54	94	26	18	10
Győr-Moson-Sopron	42	77	35	5	2
Hajdú-Bihar	21	49	16	0	5
Heves	103	164	84	0	19
Komárom-Esztergom	76	207	39	4	33
Nógrád	37	60	20	0	17
Pest	24	40	6	17	1
Somogy	45	93	37	2	6
Szabolcs-Szatmár-Bereg	34	48	28	1	5
Jász-Nagykun-Szolnok	60	77	50	1	9
Tolna	20	78	7	2	11
Vas	28	50	16	6	6
Veszprém	39	117	33	2	4
Zala	94	194	73	15	6
Főváros	876	887	804	39	33
Összesen	2215	4362	1591	151	473

A hatósági munkától elkülönítetten működtetett Munkavédelmi Információs Szolgálathoz 2014-ben 4869 megkeresés érkezett, ebből 4706 fő telefonon, 163 e-mailben érdeklődtek. A tájékoztatások során összesen 5836 kérdés megválaszolására került sor. (8. számú táblázat)

8. számú táblázat

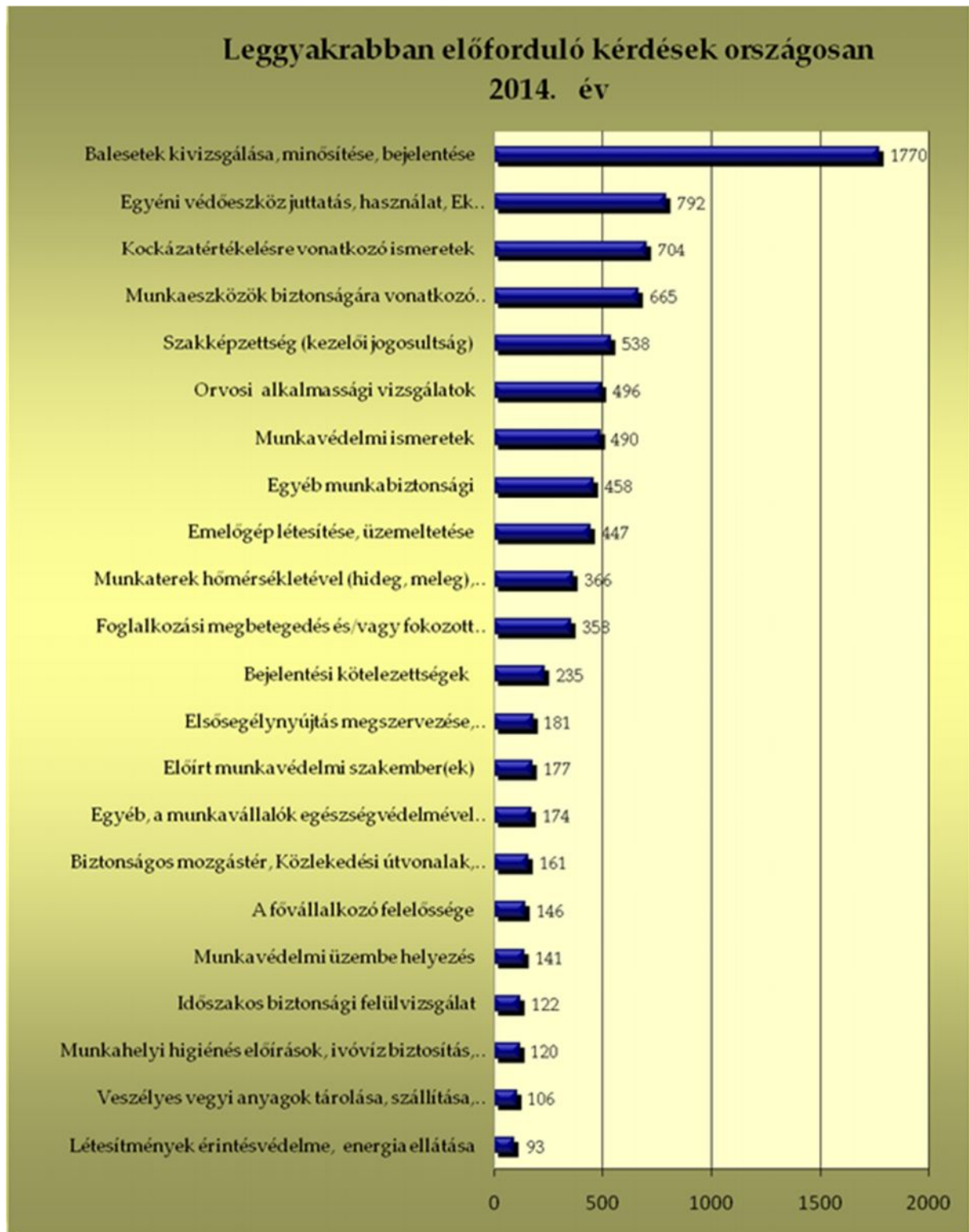
Munkavédelmi Információs Szolgálat	Megkeresések száma (db)	Kérdések száma (db)
Telefonos	4706	5614
Írásos (e-mail, levél)	163	222
Összesen:	4869	5836

Az év során, az érdeklődések körét továbbra is a munkahelyeken történt balesetek kivizsgálásával, a baleseti események minősítésével, a munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatos kérdések vezették.

Változatlanul nagy figyelem irányult az egyéni védőeszközök juttatására, használatára vonatkozó tudnivalókra. A kockázatértékelés témaköre szintén fontos érdeklődésre számot tartó kérdéskör volt 2014-ben.

Gyakori volt a munkaeszközök biztonságával, valamint az építő- és anyagmozgató gépek kezelői képzésével, jogosultságával kapcsolatos kérdés. A munkavédelmi ismereteik pontosítása, megújítása is sokak számára volt fontos.

A munkaegészségügy témaköréből a különböző orvosi alkalmassági vizsgálatokkal, a foglalkozási megbetegedésekkel, illetve az elsősegélynyújtásra vonatkozó ismeretekkel kapcsolatban merült fel nagyszámú érdeklődés. (14. számú ábra)

9. EGYÉB TAPASZTALATOK

a Az ellenőrzések fogadtatásával kapcsolatos tapasztalatok (munkáltatók, munkavállalók)

Általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók az ellenőrzések során együttműködőek, akárcsak a munkavállalók. A nagyobb munkáltatók általában készségesen, segítőkészen állnak a munkavédelmi ellenőrzésekhez, tudva, hogy közös érdekünk az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása. A kisebb, általában szabálytalanul foglalkoztató, a munkavédelmi követelményeket nem ismerő, és be nem tartó munkáltatók esetenként igyekeznek megakadályozni az ellenőrzés lefolytatását.

b Társhatósági közös ellenőrzések tapasztalatai

A 2014. évben lefolytatott közös ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellenőrzésben részt vett hatóságok között az együttműködés jó volt, a hatóságok egymás munkáját kiegészítve, egymást segítve dolgoztak.

Budapest, 2015. február „ .”